

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

АР-м И КЪЭРАЛЫГЪО СОВЕТ — ХАСЭМ

Апэрэ еджэгъумкIэ аштагъэх

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Тыгуасэ, шэклогъум и 16-м, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм зичэзыу яенэрэ зэхэсыгъоу илагъэр Парламентым и Тхьаматэу Федор Федоркорэ ащ игуадзэу Iащэ Мухьамэдрэ зэрацагъэ. Шэны зэрэхъугъэу, зэхэсыгъом илофшIэн хэлэжъагъэх Адыгеим и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан, Премьер-министрэм иIэнатIэ зыгъэцкIэрэ Алексей Петрусенкэр, суд ыкIи правэухъумэкIо органхэм япащэхэр, муниципальнэ образованиехэм япащэхэмрэ народнэ депутатхэм я Советхэу ахэм ащызэхэцагъэхэм ятхьаматэхэмрэ, нэмыкIхэу рагъэблэгъагъэхэр.

4-рэ миллион 712-рэ мин 310,5-р хэбзэлахьхэмрэ мыхэбзэлахь федэхэмрэ къатыгъэу чIыплэм къыщыхъыжышIт. Ащ джыри зэ нафэ къышIыжыгъэ аужырэ илъэсхэм чIыплэм федэу къыщыхъыжыгъэр нахьIбэ зэрэхъурэр. Гухэки нахь мышIэми, а нэшанэм къыпкырыкIэ федеральнэ бюджетым республикэм Iэпылэгъоу кыритыгъэр нахь макIэ ашы. КъэтIогъэ пчъагъэхэм атегъэпсыкIыгъэу республикэ бюджетыр апэрэ еджэгъумкIэ аштагъ.

Адыгэ Республикэм шIокI зимыIэ медицинэ страхованияемкIэ и Чыплэ фонд ехы-лIэгъэ законопроекты аштагъ. ФедэхэмкIэ ар сомэ миллиарди 2-рэ миллион 42-рэ мин 921,4-рэ мэхъу.

ЗэкIэмкIи зэхэсыгъом апэрэ ыкIи ятIонэрэ еджэгъухэм ателытагъэхэу законопроектишI депутатхэр шыхэплъагъэх, адырагъэштагъ. Ахэм ащыцхэу тIур: Адыгэ Республикэм изакон ипроектэу «Бюджет гъэIорышIэным ылыэныкIэ Адыгэ Республикэм и Закон заулэ зэхъокIыныгъэхэр афэ-шIыгъэнхэм ехылагъ» ыкIи Адыгэ Республикэм и Законэу «Псауныгъэр къэухъумэгъэ-ным ылыэныкIэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо фитыныгъэ зырызхэр муниципальнэ образованиехэм ятыжыгъэнхэм ехылагъ» зыфилорэм зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхыгъ» зыфилорэр еджэгъуитIумкIи аштагъэх. Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ акIэтхэжъэу гъэзетхэм къызыхатхэIэ, ахэм кIуачIэ яIэ хушIт. Джащ фэдэу повесткэм хагъэуцогъэ адрэ Iофыгъохэри депутатхэм игъо алъэгъугъэх, адырагъэштагъ.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Мызэгъогум повесткэу аухэ-сыгъэр иныгъэп, Iофыгъо пшIыкIутиф ныIэп агъэнэфэгъэр. Ау Адыгэ Республикэм 2012-рэ илъэсымкIэ ыкIи план пIалъэу 2013—2014-рэ илъэсхэмкIэ иреспубликэ бюджет ипроектрэ Адыгэ Республикэм шIокI зимыIэ медицинэ страхованияемкIэ и Чыплэ фонд ибюджетрэ яхыллэгъэ законо-

проектхэр повесткэм хэтыгъэхэти, ахэм язэхэфын охътэ шIу-клае ищыкIэгъагъ.

Зэхэсыгъом илофшIэн ра-гъэжъэагъ Къэралыгъо Советым — Хасэм туризмэрэ ащ епхыгъэ зыгъэпсэфыпIэ чIы-пIэхэмрэ Адыгеим хэбьоныгъэ-хэр шыгъэшIыгъэнхэмкIэ пстэ-уми апэ игъэшIыгъэн фэе Iо-фыгъохэм яхыллэгъэ парла-

мент едэлунхэу шылагъэхэм игъоу ащалъэгъугъэхэр гъэц-кIэжыгъэ зэрэхъухэрэм ехы-лIэгъэ къэбарэу министрхэм я Кабинет къышIагъэхъазыргъэм едэлугъэнымкIэ. Ащ фэгъэхъы-гъэу доклад къышIыгъ Адыгэ Республикэм туризмэмкIэ ыкIи курортхэмкIэ и Комитет итхьа-матэу Владимир Петровым.

Республикэ бюджетым ехы-

лIэгъэ законопроектым чэзыур зынэсым, ащ ыгъэнэфэрэ гу-напкъэхэмрэ бюджетым изэ-хэгъэуцон нэшанэу иIэхэмрэ яхыллэгъэу къэгушылагъэх Адыгэ Республикэм финан-схэмкIэ иминистрэу Долэ Долэт-бий, Парламентым бюджет-хэбзэлахь ыкIи экономикэ политикэмкIэ икомитет итхьа-матэу Мырзэ Джанбэч, Ады-гэ Республикэм и УплъэкIу-лытэкIо палатэ итхьаматэу Мэхъош Рэщидэ. Республикэ бюджетым илыэныкIо шъха-Iэхэм къаегушыIэзэ финан-схэмкIэ министрэм къызэрило-тагъэмкIэ, 2012-рэ илъэсым те-лыгъэгъэ республикэ бюджетыр федэхэмкIэ сомэ миллиарди 9-рэ миллион 61-рэ мин 634,7-рэ, хъарджхэмкIэ сомэ миллиарди 9-рэ миллион 197-рэ мин 808,9-рэ мэхъу ыкIи дефицитыр сомэ миллион 136-рэ мини 174,2-м шIокIыгъэп. Федэхэм-кIэ пчъагъэу дгъэфедэгъэхэм азыныкIо е сомэ миллиарди

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыраIэу Iоф зэрашIэрэм, чIыплэ зыгъэIорышIэжы-ным изэгъэушъомбгъун ялахь зэрэхашы-хъэрэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэ-ралыгъо Совет — Хасэм и Шытхъу тхылъ афагъэшъошагъ:

— Шикенин Василий Петр ыкIом, муниципальнэ образованиеу «Дукмасовскэ къоджэ псэупIэм» иадминистрации ипащэ,

инароднэ депутатхэм я Совет итхьаматэ;

— Алмазов Сергей Владимир ыкIом, муниципальнэ образованиеу «Дукмасовскэ къоджэ псэупIэм» инароднэ депутатхэм я Со-вет идепутат;

— Шевченко Екатеринэ Иван ып-хъум, муниципальнэ образованиеу «Дукма-совскэ къоджэ псэупIэм» инароднэ депутат-хэм я Совет идепутат.

Тигъэзетеджэ лъапIэхэр!

Тыгъэгазэм и 23-м кIэтхэгъу уахътэр тыухышIт.
Шэклогъум и 23-м къыщегъэжъагъэу кIэтхэгъу
уахътэр ыкIэм фэкIофэ нэс кIэтхапкIэм
къыщытэгъакIэ. А уахътэу къэнагъэм гъэзетым
укIэтхэным ыосэщтыр сомэ 318-рэ чапыч 53-рэ.

«Ори зипхыхь, уигъусэхэри ипхыхьэх»

Гьогурькылоныр щынэгъончъэнымкIэ анахь лъэныкъо шъхьалэхэм ащыщым — кIэлэцIыкIухэр зэрырапхыхьэрэ пкыгъохэр гъэфедэгъэнхэм — фэгъэхьыгъэ брифинг АР-м и МВД ГИБДД-мкIэ и ГъэлорышIапIэ ипашэу Чыназыр Алым джырэллагъэ зэхичагъ. Ащ СМИ зэфэшъхьафхэм ялыкIохэр хэлэжъагъэх.

Урысыем и Къэралыгъо автоинспекция ригъэкIокIырэ Iофтхьабзэхэу «Автокресло — детям!» зыфиIорэм епхыгъэу тиреспублики ар шэкIо. Сабыеу авариехэм ахэкIуадэхэрэм япчъагъэ нахь макIэ шыгъэныр мы кампанием ипшъэрлыт. Iофтхьабзэм ипхырышын кыдыхэлъытагъэу информационнэ, рекламэ ыкIи Интернет сетхэм арагъэ-хьащт тхыгъэхэр агъэхьазырыгъэхэр, федеральнэ ыкIи кабельнэ телеканалхэм, кинотеатрэхэм видеороликхэр къащэгъэлъэгъоштых.

ЗэхэщакIохэм зэралыгъэрэмкIэ, кIэлэцIыкIу-пассажирхэм ящынэгъончъагъэ иIофыгъохэм ыкIи ахэр пытэу зылыгъхэрэ пкыгъохэр шIокI имыIу агъэфедэнхэм афэгъэхьыгъэ общественнэ еплъыкIэхэр кыраIо-стыкIынахэмкIэ ар амалышIу хьушт.

— КIэлэцIыкIухэр бэрэ фы-кьохэрэм ащыщых, — еIо Чы-

назыр Алым. — 2011-рэ ильэ-сым имэзи 10 закьо гъогу хьу-гъэ-шIэгъэ 17264-рэ Урысыем щэгъэунэфыгъ, ахэм сабий 800 ахэкIодагъ. Нэбгырэ 448-р авто-мобилым исыгъэх. ИкIыгъэ ильэсым ебгъапшэмэ, проценти 10,6-кIэ а пчъагъэм зыкыиIэ-тыгъ.

Джаш фэдэу автокреслэм цIыфхэм еплъыкIу фыраIэм ГИБДД-м ипашэ игугъу кы-шыгъ. Общественнэ шIошIхэр зыщаушэтырэ Всероссийскэ гупчэм кызырритыремкIэ, ильэс 12 мыхьугъэ кIэлэцIы-кIухэм апае креслэр зыгъэфед-дэрэ ны-тыхэр процент 50-м нэсы, ным ыкокл нахь щынэгъончъэу процент 20-мэ алыгъ-тэ, аварие зыхьукIэ креслэм са-бийр кызырритыремкIэ процент 13-мэ ашIошъ хьурэп.

Адыгеим и Къэралыгъо автоинспекция икIулыкIушIэхэр мы Iофыгъом мафэ къэс рехьылIэх ыкIи ны-тыхэм яеп-лыкIэ зэфэшъхьафхэр зэха-

ыхь. «Къамыгупшысын шы-Iэп цIыфхэм ахьшэ зэрала-хьыштым пае», «Сабийр маши-нэ кIоцIым шэгупсэфымэ, ежьыркIэ нахь дэгъу», «Гъогу-рыкIоным ишапхьэхэм алъэ-ныкъокIэ кIэу кырагъэжьэрэ пстэури водителхэм хьакъу-лахьэу атыхэрэр нахьыбэ шыгъэным фэIорышIэх», нэмыкIэхэри аIох, ау мэхъанэр зы — цIыфхэм янахьыбэр фаеп.

Зыушэтыгъэхэм автокрес-лэм ишIуагъэ къэклонэу алыгъ-тэмэ, уисабый ишыIэныгъэ нахь лъапIэ шыIэпышъ, сьд ыуасэми ны-тыхэм пкыгъгъор зэрагъэгъотымэ нахьышIу.

КIэлэцIыкIу травматизмэр нахь макIэ хьуным пае гъогу-рыкIоным ишапхьэхэр икIоу агъэцIкIэнхэу, сабийхэр зэра-щэхэ зыхьукIэ ахэр зылыгъхэрэ пкыгъохэр агъэфедэнхэу АР-м и ГИБДД ипашэу Чыназыр Алым республикэм щыпсэухэрэм къаджэ.

ИШЪЫНЭ Сусан.

АДЫГЭ ШЭН-ХАБЗЭХЭМРЭ УАХЪТЭМРЭ

Лъэпкъ музейхэр кыызэIуахыштых

Адыгэ лъэпкъ шэн-хабзэхэр нахьышIоу зэгъэшIэгъэнхэм, туризмэм зегъэушъомбгъугъэным афэшI ПIопсэ районым икIуаджэхэу Агуй-Шапсыгъэрэ Псы-байрэ «Музей под открытым небом» зыфиIорэ псэ-уальэхэр ащагъэуцухьтх.

Муниципалитетым ипашэу Владимир Лыбаневым райо-ным изэхыхьэ шъхьэихыгъэу кызышIуагъ туризмэм зегъэ-ушъомбгъугъэн, экологием мэхъанэр ратырэм зыкыгъэ-Iэтыгъэн зэрэфаер. Анахьэу анаIэ зытырагъэтыштымэ этно-туризмэр ащыш.

Адыгэ музейхэр 2012-рэ ильэсым курорт Iофыгъохэр кызышIуахышт уахьтэм ехьулIу агъэпсынхэу ямурад. Я XVIII—XIX-рэ лIэшIэгъухэм адыгэхэр зэрэпсэуштыгъэхэм афэдэкъабзэу унэхэр, шагухэр, нэмыкIэхэри ашIыштых. Ту-ристхэм адыгэмэ щыIэклэ-псэ-

укIэу яIагъэм зыщагъэгъозэн алъэкIышт. Адыгэ шхыныгъо-хэри агъэхьазырхэзэ, мэфэкл ма-фэхэр тилъэпкыгъэу зэрэха-гъэунэфыкIыштыгъэхэр музей-хэмкIэ къалотэщтых.

Адыгэ шыуашэхэр, унагъом щэгъэфедэщтыгъэ пкыгъохэр, мебелир, адыгэ пщэрыхьапIэр, фэшъхьафхэри къуаджэхэм ащыплъэгъунхэ плъэкIышт. Лъэпкъ творческэ купхэм кон-цертхэр кышчатыштых. ПIопсэ районым иадминистрация музей-хэм ягъэпсын апIуахышт мыль-кум икIэгъотын фэгъэхьыгъэ Iофыгъохэр зэшIуахыштых.

НЫБЭ Анзор.

Унэгъо 30-мэ псэупIэ арагъэгъотышт

Адыгеим икIоджэ псэупIэхэм Iоф ащызышIэрэ ныбжьыкIэ специалистхэм ыкIи унэгъо ныбжьыкIэ 30-мэ мы ильэсыр имыкIызэ псэупIэ арагъэгъотынуу агъэнафэ.

Чъэпыогъум и 1-м ехьулIу программэм хэлэжьэрэ ныб-жьыкIэ специалист ыкIи унэгъо 28-мэ псэупIэ кызыррашэ-фьшт сертификатхэр аратыгъэх.

АР-м мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ кызыррэщытаIуа-гъэмкIэ, къуаджэм шыпсэурэ унэгъо ыкIи специалист ныб-жьыкIэхэр зычIэсыштых унэхэр ягъэгъотыгъэнхэм фэIоры-шIэрэ программэхэр пхырыштыгъэнхэм фэшI 2011-рэ ильэ-сым федеральнэ бюджетым сомэ миллиони 10,9-рэ кытIуп-щыгъ. Ащ щыщэу сомэ миллиони 10,8-р агъэфедэгъах. АР-м ибюджет мы лъэныкъом пае кыдыхалыгътэгъэ сомэ мил-лиони 5,5-м щыщэу сомэ миллиони 5,3-р аратыгъах.

Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ышIыгъэ унашъом тетэу кIоджэ псэупIэм Iоф щызышIэхэрэм къащэфышт унэм изы квадратнэ метрэ ыуасэу агъэнэфагъэмкIэ ахьщэр аго-щыгъ. Кошхьэблэ районымкIэ ар сомэ 15000, Мыекъопэ районымкIэ — сомэ 20800-рэ, Красногвардейскэ районымкIэ — сомэ 19000.

Ятэжъ ыгъэлъэпIагъ

Хэгъэгу зэошхом иветеранэу ЖэнэлI Чэлэмэт жьоныгъуа-кIэм и 23-м идунай зэрихо-жьыгъэр гъэзетмэ къатхы-гъагъ. Чэлэмэт сызчIэс унэм сигъунэгъоу ильэс 30-рэ шып-сэугъ, ишыIэклэ-псэукIэ синэ-рылгъэгъугъ. Зэо мэхъаджэм жьалымыгъэу хэлъыр уапашъ-хьэ кырыгъэуцоу, сэкъатныгъэ хихыгъэу щытыгъ, ыльэкъо лъэныкъо пытыжыгъэп.

Ветераным ишыIэныгъэ ильэхэр псыкечэхэу блэкIы-штыгъэх, ау ишъхьэгъусэ дуна-ир зехьожьым иIофхэр къэдэ-игъагъэх. Ильэс пшыкIуш ишъ-хьэгъусэ ыуж кыгъэшIэжыгъ. Изакъоу унэм кызызенэм ып-хьурэ имахьулъэрэ къаклошты-гъэх, ау ахэр бзакох, зэрэфаеу адэгущыIэнэу хьуштыгъэп, еIани кыпллэхъсымрэ загъорэ къаIорэмрэ зэфэдэп.

Чэлэмэт иIоф нахьышIум зызыфиуэзнкыгъагъэр ипхьо-рэлъфэу Фатимэ кызылгъэхэ-нэр ары. Лыжыным фэсакъын, лыплъэн дисы хьуагъагъ. Чэ-лэмэт иунэ цIыфкIуапIэу шы-мытыгъэми, гъунагъумэ гу-лъатагъ ишыIэныгъэ зызэрэзб-лихьугъэм. Ветераным унэм ишIыхьагъэу исыштыгъэп,

сэкъатныгъэ зэриIэм емылты-тыгъэу, мышъхьахэу тезекIу-хьэштыгъ, Мыекъопэ къэлэ паркыр икIопIагъ, цIыфхэм ахаплъэу, адэгущыIэу мафэрэ ащ дэсыштыгъ, пчыхьэрэ ядэжъ къекIолIэжыштыгъ.

Зы пчэдыжъ горэм ащ нахьы-бэрэ унэм кыкIыжыгъэп... «ЛIэныгъэр пIэшъхьагъым чIэлъ» адыгэмэ зыкIаIуагъэр арын фае. ЖэнэлI Чэлэмэт кызырэтхэмы-тыжым тегъэнэшхэи, шагури нэкIэу кытIуахьэу. Лы пкыеу, зэфагъэ хэлъэу щытыгъ, Тхьэм джэнэтыр кырыет.

Ипхьорэлъф Фатимэ дунаир зыхьожьыгъэ ятэжъ зыгъэ-кIотэжыныу кыфэклъагъэхэм дахэу апэгъокIыгъ, фэIо-фашIэу пылхэр зэрихьагъэх. Адыгэ хабзэм диштэу Чэлэмэт иунапчэ Iухыгъагъ.

Фатимэ ятэжъ игъашIэ нахь кIыхьэ зышIыгъэхэм ащыш, лыжыным ар имыIагъэмэ, ащ фэдиз кымыгъэшIэныгъэкIи мэхьу. Фатимэ фэдэхэу, гукIэгъу ахэлъэу, нэжъ-Iужьхэм шъхьэ-кIэфэныгъэ афыриIэу ныбжьы-кIэхэр тилэхэмэ, тызышыгу-гъын шыIэшт. Адыгагъэр хэти щэрэмыгъушп.

КIЭРЭЩЭ Зуз.

ЗыкъашIэжыным игъо къэсыгъ

Шэклогум иящэнэрэ тхьаумафэ гъогухэм атехъ-хьэрэ авариехэм ахэкIуадэхэрэм я Дунэе шIэжъ ма-фэу Урысыем шыагъэунэфыкIы. 2005-рэ ильэсым кыщегъэжъагъэу зэрэдунаеу мы мафэр яшъыгъо-шIэжъ маф. АшIокIодыгъэ гупсэхэр агу къагъэкIы-жыхь, афэшъыгъох.

ХэткIи шъэфэп зэрэдунаеу ильэс къэс авариехэм нэбгы-рэ минишъэ пчъагъэ зэрахэ-кIуадэрэр, сэкъатэу къанэрэри ащ нахьыбэжъ. Непэ ехьулIу республикэм игъогухэм къа-техъухьэгъэ хьуагъэ-шIэгъэ 434-мэ апкъ кыкIыкIэ нэбгырэ 92-мэ ядунай ахьожьыгъ, 512-мэ шъобжхэр хахыгъэх.

Статистикэм шьушчидгъэ-гъозным паеп мы пчъагъэхэм ягугъу кызыкIэтшIырэр, гъогу-рыкIоным ишапхьэхэр уукъон-

хэм тхьамыкIагъоу, шынагъоу кыыхэкIырэр кыжъугуры-лоным пай нахь. Къэралыгъо автоинспекцием зэрихьэрэ Iофтхьабзэхэм яшIуагъэкIэ гъогу хьуагъэ-шIагъэхэм ыкIи ахэм ахэкIодагъэхэм япчъагъэ нахь макIэ хьуагъэ. Ау ашIкIэ Iофыгъор зэшIохыгъэ хьурэп, авариехэр джыри зэпыухэрэп. ИкIу фэдизэу гумэкIыгъор дэгъэзыжыгъэным пае цIыф-хэм зекIокIэ-шыкIэу гъогум кышчагъэлагъорэр зэблахьун,

законом диштэу псэунхэ фае.

Республикэм иинспектор шъхьаIэу Чыназыр Алым кызырритыремкIэ, авариехэм ахэкIуадэхэрэм япроцент 40-р ныбжьыкIэхэу ильэс 30-м нэ-мысыгъэхэр арых. Ахэр арых къэралыгъом, лъэпкыым ине-ушрэ мафэ лъызыгъэкIотэнэу зыщыгугъхэрэр. Арышъ, зы-кьэтшIэжыным, тэрэзэу ты-гупшысэным игъо къэсыгъэу ащ елыгът.

Непэ анахь шъхьаIэр гъо-гурыкIоным хэтхэм зэкIэми лъытэныгъэу зэфыраIагъэм къедгъэгъэзэжыныр, гъогу-рыкIоным ишапхьэхэр бгъэ-цкIэнхэ зэрэфаер водителъ-хэми, лъэсрыкIохэми агурыд-гъэIоным ары. А пшъэр-лыр кынэп, зыдгъэцакIэклэ авариехэр нахь макIэ хьу-штых.

— Лъытэныгъэ зыфэтшIэу республикэм щыпсэухэрэр! — еIо АР-м и ГИБДД ипашэу Чыназыр Алым. — Мы шIэжъ мафэр тэ, псаухэм, сакъыны-гъэ, гулътэ чан тигъогухэм къащытхэфэн зэрэфаер тыгу кыгъэкIы. Джыри зэ шьугу къэзгъэкIыжыымэ сшIоигъу: анахь лъэшэу шьушчыгъагъо-рэмэ гъогурыкIоным ишап-хьэхэр шьумыукъох. А та-кыкIэ заулэм шьуишчыIэныгъэ зэрэпхыгъэр зышпышъумыгъэ-гъушп!

(Тикорр.).

АНДЫРХЪОЕ ХЪУСЕН ЗАОМ ЛЫГЪЭШХО ЗЫЩЫЗЭРИХЪАГЪЭР ИЛЬЭС 70-рэ ХЪУГЪЭ

«Псэр ащэшь, напэр ащэфы» ело адыгэ гушыгъэжым.

Усаклоу, политрукэу, журналистэу Андырхъое Хъусен къулыкъур ыхьынэу дзэм ащэ зэхъум янэ гумэкъу мырзуштэу рилогъагъ: «А, сиклал, сыолъэлъ, «къэштагъ» ямыгъау. Ихэгъэгъу, ичъыгу, Ным апае ыпсэ сыд хъугъэкъи зэремыблэжыштыр джашыгъум клалэм ыгукълэ лъэшэу зэхышлагъ, «чъыгур къэмыштэу сы-

хъое Хъусен изакъоу Гуашъхъэм кытенагъ. Нэмыцхэр анэрэ алурэ кыкълэу кыжэхэ-кълэуагъыгъэх (дзэ къапы-щылъэу къащыхъоу). Ау Хъусен ило епцъыжыгъэп: янэ, ичъыгу, ихэгъэгъу апае, тицъыф жугъэ минишгъэ пчъагъэмэ ямамыр шылакълэ афиухъумэу, изакъоми, пыйм бэу зыкы-щигъэхъоу, игушхогъэ-псэмыблэжыныгъэкълэ атеклоу, апэлъ-шэу, блэгъэ дэдэу къеклолэгъэ

Лыхъужъхэр лэхэрэп = ныбжырэу кытхэнэх

къэштэнэп», ылуи, «къэштагъ» зэраримыгъэллоштымклэ ныр кыгъэгъугъэгъагъ. Хъусен игу-щылэ епцъыжыгъэп.

Андырхъое Хъусен гушхо зэрэклоулытыр иусэ сатырхэми пасэу къахэщыгъагъ. Ублэллэ еджаплэм члэсыгъ, я 4-рэ клас-сым шеджэзэ уситф — «Ащы-мыгъушпэжыны», «Совет часо-вой», «Щэхурадъ», нэмыкълэ-хэри Хъаткъо Ахьмэд гушылапэ афиши хэку гъэзетэу «Колхоз быракъым» гъэтхэпэм, 1935-рэ ильэсым кыдэкълэгъэм кы-зехъэхэм. Кълэл дэдагъэми, па-триот шыпкъэу кызырэтэдъжы-рэм а зэкълэ ишысагъ. Хэкур, Хэгъэгур, лъэпкъыр зэриклэ-сэхэм, зэрилъапэхэм итхакълэ яшыхъагъыгъ.

Хэгъэгур ззошхор кызежъэм апэрэ мафэхэм Хъусенэ зэуа-плэм Гухъагъ, снайпер Юфыми дэгъоу зыфигъэсагъ, клэщакло фэхъугъ.

Шэклогум и 8-м, 1941-рэ ильэсым Украинэм ит селоу Дьяковым дэжъ шыклогъэ зэ-ошхохэм ащыщ хэлажъзэ лыгъэшхо зэрихъэу фэхыгъэ. Игъусэгъэ дзэкълэлхэм кылу-клынхэу унашъо къафиши, по-литрук адыгэ клалэу Андыр-

фашистхэу «Сдавайс, рус!» алоу къекуохэрэм апашъхъэ «Русские не сдаются!» ылуи лъэгаплэм кыиуцагъ. Гранатэ закъоу кыфэнэжыгъэр фа-шистыжъхэм апсэ Гуиэху къа-хидзагъ, ежыри лыгъэ хэлъэу хэкълэдагъ.

Гъэтхэпэм и 28-м, 1942-рэ ильэсым гъэзетэу «Правдэм» ытхыщтыгъ:

«Никогда не сотрется память о подвиге доблестного сына советского народа младшего политрука Хусейна Андрухаева, геройски погибшего в неравном бою с немецкими захватчиками».

Хэгъэгум итхаклохэмклэ апэ-рэу (зыфэхыгъэ уж) «Совет-скэ Союзым и Лыхъужъ» зы-филорэ цлэ лъапэр Хъусен кыфагъэшъошагъ. Андыр-хъое Хъусен ыцлэ тикъэралы-гыуи, тилъэпкъи агъэлъаплэ, шлэжъ ин фашы. Ичъыплэ гу-псэу, кызыщыхъугъэ къуаджэу Хъакурынэхъаблэ ыкли Укра-инэм, Луганскэ хэкум ит селоу Дьяковым Хъусен саугъэт-хэр шыфагъэуцугъэх. 1982-рэ ильэсым икъуаджэу Хъаку-

рынэхъаблэ Андырхъуае иму-зей кышыцзэлуахыгъ, ащ усаклоу, дзэкълэл пхъашэм, журналистым ищылэныгъэ, итворчествэ зыфэдагъэхэр кълэуатэ. Адыгэ педучилищэу зыщеджагъэм, кълалэм, къуа-джэхэм яурамхэми лыхъу-жыым ыцлэ ахы. Андырхъуа-ем ыцлэклэ республикэ жур-налистскэ ыкли ныбжыкълэ пре-миехэр аратых.

Лыхъужыым ихъатыркълэ Шэуджэн районырэ Украинэм ит селоу Дьяковымрэ азыфагу зэкъошныгъэ, зэпхыныгъэ ин илэ хъугъэ, мэфэкълхэмклэ зэ-лэкълэх, зэхэхъэх. Бэмышлэу Адыгеим икыгъэ делегациер Дьяковым шылагъ. Ильэс 20 нахъ зымыныбжыгъэ адыгэ клалэм ямамырныгъэ къафи-ухъумэзэ ыпсэ зэритыгъэр, илыгъэ зыкли ащыгъушпэ-рэп. Адыгеим икыгъэрэм сы-дигъуи дахэу къащыпэгъокълх, гупсэныгъэ-блэгъэныгъэ бгъуи-тлэуи зэфырял.

Андырхъое Хъусен лыхъужыныгъэр зызэрихъагъэр мы мафэхэм, шэклогум и 8-м, ильэс 70-рэ хъугъэ. Хъусен ащ дэжыым ильэс 21-рэ

нылэп ыныбжыгъэр. Ау гъэшлэ кълыхъэ зэрэмыхъуштыр ышлэ-щтыгъэм фэдэу, шылэныгъэм цыгушхукълэу, дэгъулу, зэрэады-гэр ренэу кыхэщэу псэуэгъэ. Кълэлэклэгъэми, лыгъэшлэплэ зефэм, «къэштагъ» аригъэлуа-гъэп, ушъхъагъу лыхъуыгъэп, ыпсэ ыти Хэгъэгур ыухъумагъ. Къэралыгъоми, цыфхэми ащ епэсыгъэ уасэ фашыгъ.

Адыгеим ыкли Урысыем итхаклохэм ащыщхэм лыхъу-жыым ыцлэклэ усэхэр ыкли по-эмэхэр, рассказхэр ыкли пове-стхэр атхыгъэх. Ахэм ащы-щых Кэстэнэ Дмитрий ирасска-зэу «Батыр», Мэщбэшлэ Ис-хъакъ ипозмэу «Сшына-хыжъ», Яхуллэ Сэфэр ипо-эмэу «Хъусен», Жэнэ Къыры-мызэ идокументальнэ повестэу «Андырхъое Хъусен», З. Ко-лосовым иповестэу «Товарищ генерал» зыфилорэр ыкли ахэм анэмыкълхэри.

1970-рэ ильэсым Андырхъое Хъусен Кубанскэ комсомолым ипремиеу Н. Островскэм ыцлэ-клэ щытыр (зыщымылэжъ уж) кыфагъэшъошагъ.

Хъусенэ къоджэ еджаплэм щыригъажыи, педучилищым

члэсыфи, хэку гъэзетым Юф зыщишлэгъэ уахътэми тхэ зэ-пытыгъ, ау тхылъ кыдыгъэ-кълэнуу игъо ифагъэп. Ытхыхэ-рэр гъэзетхэм, журналым къа-щыхиуыштыгъ.

1946-рэ ильэсым, зэо ужым Жэнэ Къырымызэ кыуыгъойжы-ыхи ытхыгъэхэр «Сэ сиорэд» ылоу апэрэу тхылъ кыдари-гъэгъэкълэгъ. 1971-рэ ильэсым Хъусен итхылыу «Ордэ къэс-лошт» зыфилорэр кыхауыгъ. 1976-рэ ильэсым шлухъафтын шъошэ теплэ илэу сборникэу «Сыпсаоу сышъулыт» адыгабзэкълэ ыкли урысыбзэкълэ «Считайте меня живым» ылоу зэгъусэхэу кыдэкълэгъэх.

Тихэгъэгушхо щыпсэурэ цыф лъэпкъ зэфэшъхъафыбэм языкыныгъэ, яшъхафит шы-лакълэ ыкли ямамырныгъэ ухъу-мэгъэным зыпсэ фэзытыгъэу, адыгэ лъэпкъым ишъо класэу, псэемыблэжыу Андырхъое Хъусен илыхъужыныгъэ егъа-шлэм ащыгъушпэштэп.

Лыхъужыыр псаумэ анахъ псаужыу, иусэ лъагэкълэ, илыгъэ иныклэ типлоу, тигъасэу ренэу кытхэтышты, кыдготышты.

МАМЫРКЪО Нуриет.

ПСАУНЫГЪ

Ильэсым — нэбгырэ 600-м ехъу

Федеральнэ ыкли республикэ программэ зэфэшъхъафхэм, лъэпкъ проектэу «Псау-ныгъ» зыфилорэм, джы мары псауныгъэр къэухъумэгъэным исистемэ игъэкълэжыныу къэралыгъом исыд фэдэрэ чыплэ Юф зы-щыдашлэрэм яшлуагъэкълэ, тимедицинэ уч-реждениехэм яматериальнэ-техническэ ба-зэ хэпшыкълэу хэхъуагъ, оборудование дэ-гъухэр лэзэплэ-профилактическэ учрежде-ниехэм ачлэт хъугъэ.

Арэу щытми, Урысыем ишъолъыр ит клиникэ зэфэ-шъхъафхэу «высокотехнологич-нэ» зыфилорэ медицинэ Ипы-лэгъу (ВМП-р) цыфхэм зыща-рагъэгъотыхэрэм республикэм икълэу макълэп джыри агъаклорэр. Ахэм афэдэ клиникэхэм ялэпы-лэгъу республикэм охътэ бла-гъэхэм имыщыкълэгъэжыу хъу-ныр арэп зигугъу тшлърэр, тэ тимедицинэ учреждениехэм ачлэт специалистхэм яшлэны-гъэ, ялэплэсэныгъэ хэгъэхъогъэ-ным, оборудование дэгъоу мы лъэхъаным арагъэгъотыхэрэм нахъ шлуагъэ къатэу Юф ягъэ-шлэгъэным ренэу дэлэжыгъэ-ныр ары. Шыпкъэр плочтмэ, блэкыгъэ ильэхэм ресепбли-кэм щыпсэу квотэкълэ нэмыкълэ чыплэхэм агъаклозэ кызэлэ-зэщтыгъэхэр зыгъэгумэкълэ-щтыгъэ узхэм ащышхэр непэ зилэхэр джы тэ тисымэдъжэ-хэми ачлагъэгъуалъхъэх, опе-рации хылыгъэхэри ащашлын-хэ амалхэр ялэ хъугъэх. Арэу щытми, «высокотехнологичнэ»

медицинэ Ипылэгъу зэрагъэ-гъотынэу, федеральнэ хэу-шъхъафыкълыгъэ клиникэхэм агъэклонэу щытхэм ячэзыу джыри хэтыр макълэп.

Адыгэ Республикэм псау-ныгъэр къэухъумэгъэнымклэ и Министерствэ кытырэ пчъа-гъэхэм кызырагъэлыгъорэм-клэ, тызыхэт ильэсым ичъэпы-огъу мазэ и 1-м ехъулэу нэбгы-рэ 669-м яшыкълэгъэ медицинэ Ипылэгъу арагъэгъотыным пае федеральнэ клиникэхэм агъэ-кълэуагъэх. А пчъагъэм щыщэу нэбгыри 123-р — клэлэцълкълх. Мы лъэхъаным высокотехно-логичнэ медицинэ Ипылэгъу клиникэ зэфэшъхъафхэм аща-рагъэгъоты нэбгыри 130-мэ. Ахэм клэлэцълкълу 30 ахэт. Чэ-зыум, «лист ожидания» зыфи-лорэм, нэбгырэ 203-рэ хэт.

Высокотехнологичнэ меди-цинэ Ипылэгъумрэ (ВМП-мрэ) «специализированнэ» (СП) зыфилорэмрэ зэрагъэгъотынхэу щыт сымаджэхэм афэгъэхы-гъэу унашъо зышлърэр комис-

сиеу министерствэм щызэхэ-щагъэр ары. Тызыхэт ильэсым кыкълэуцлэ высокотехнологичнэ медицинэ Ипылэгъу яшыкълэ-гъэу албытагъэу комиссиет зы-тхылъхэр къэзыхылылагъэхэм ащыщэу нэбгырэ 13-р чэзыум хагъэуцагъэп, тиреспубликэ илэзэплэ учреждениехэм Ипы-лэгъу ахэм шагъотын алъэкълэ-щтэу зэралытагъэм кыхэкълэу.

Чъэпыогъум и 1-м ехъулэу «специализированнэ» зыфало-рэ медицинэ Ипылэгъу яшыкълэ-гъэу федеральнэ лэзэплэ учре-ждениехэм министерствэм ыгъэ-кълэуагъэр нэбгырэ 603-рэ. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 64-р — клэлэ-цълкълх. Мы лъэхъаным нэб-гыри 175-мэ специализирован-нэ медицинэ Ипылэгъу Уры-сыем ичъыплэ зэфэшъхъафхэм ащылэ медицинэ учреждение-хэм ашарагъэгъоты. Мыщ фэдэ медицинэ Ипылэгъу (СМП-р) зышыкълэу чэзыум хагъэуцагъэхэм клэлэцълкълу зэрахэмытыр специалистхэм кыхагъэщы. Ари тимедицинэ учреждениехэм хэхъоныгъэ зэрашлърэм изы шыхъатэу щыт.

ЖАКЪЕМЫКЪО Аминэт.

Икьоу гъэкIэжьи́гъэным фэшI

Мы илэсэу тызыхэтым анахь мэхъанэ зилэ Иофыгъоу бэрэ зигугу тшыхэрэм, зэхьоклыныгъэ-шухэм якъэкIуапIэ хъунэу тызышыгугыхэрэм ащыщ псауныгъэр къэухъумэгъэным исистемэ игъэкIэжьи́н (имодернизация). Тигъээтэдэжхэр мызэу, мытлоу зэрэщыдгъэгъозагъэхэу, а гъэкIэжьи́ным и Программэ Урысыем паштэным ыпкIэ субъектхэм я Программэхэр аштагъэх, нэужым ахэр агъэхьыгъэх Урысые Федерацием псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхьоныгъэмкIэ и Министерствэ. Субъектхэм япрограммэхэр къызыщыдэлъытэгъэ къэралыгъо Программэ зыкIэу 2011 — 2012-рэ илэсхэм ателъытагъэр етIанэ зэхэгъуагъэ. 2011-рэ илэсым мэлъылфэгъум и 6-м Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет, УФ-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхьоныгъэмкIэ и Министерствэ, шIокI зимылэ медицинэ страхованиемкIэ фондир (ФФОМС-р) алоу здыкIэтхэгъэх тиреспубликэ ыгъэхъазырыгъэ Программэм игъэцэкIэн пэIу-

хьашт мылкъур Гупчэм къызэри-тIупшыщтым фэгъэхьыгъэ зэзэгъыныгъэм. Тигъээт къызэрэщы-хэтъытыгъэхэу, мы илэсым, мэлъылфэгъум и 27-м, апэрэ траншър Адыгеим къылукагъ, ар сомэ миллиони 110-рэ хуштыгъ.

Псауныгъэр къэухъумэгъэным исистемэ гъэкIэжьи́гъэным и Программэ къыдилъытэрэ Иоф-тхьабзэхэм ягъэцэкIэн шэнхэ пытэхэр пылтых. Апэрэ мафэм къыщегъэжъагъэу къыхагъэщы-рэр гъэцэкIэгъэн фэе ИофшIэнэу Программэм къыщыгъэнэфагъэр зыфэдэри, пIалъэу ар зэшIуахын зыщыфаери, уасэу ащ тегъэнэу къалытагъэри зблэпхужьынхэ зэрэмылэкIыштхэр ары. Гушы-Iэм пач, а Программэм хэт Адыгэ республикэ клиническэ сымэ-дэжжым кардиологиемкIэ иотделе-ние 2011-рэ илэсым гъэцэ-кIэжьи́н ИофшIэнхэр шызэшIохы-гъэнхэу. А ИофшIэнхэр 2012-рэ илэсым пхыжьи́нхэ уфитэп, графикыр зблэпхун плъэкIы-штэп. Джащ фэд, ИофшIэнхэми ахэбгъэхон е ахэбгъэкIын ама-ли шыIэп.

Оборудованиеу тимедицинэ учреждениехэм нахь ящыкIагъэхэм язэгъэгъотыни Програм-мэм къыщыдэлъы-тагъ. Ау а лъэны-къомкIи шапхэхэр пытэх: оборудовани-еу Программэм хагъэу-цагъэр нэмыкIкIэ зблэпхужьынэу шы-тэп, ыуасэкIи, харак-теристикэу иIэмкIи.

Адыгэ Республи-кэм иминистрэхэм я Кабинет мы илэсым

имэзэе мазэ унашъо зэришIы-гъэм тетэу, псауныгъэр къэухъу-мэгъэным исистемэ игъэкIэжьи́н фэгъэзэгъэ Координационнэ со-вет агъэнэфагъ. Джащ фэдэу Программэм къыдилъытэрэ Иоф-тхьабзэхэр зэрэзэшIуахыштхэм и Шапхэ ыкIи мылкъоу къатIуп-шырэр зэрагъэфедэшт ШыкIэр министрэхэм я Кабинет ыухэ-сыгъэх.

Адыгэ Республикэм псауны-гъэр къэухъумэгъэнымкIэ иси-стемэ гъэкIэжьи́гъэнымкIэ и Программэ къызэрэщыдэлъыта-гъэмкIэ, илэсигIум къыклоцI, 2011 — 2012-рэ илэсхэм, меди-цинэ учреждени 5-мэ яобъект 21-мэ — гъэкIэжьи́н (реконст-рукция) ИофшIэнышхохэр, уч-реждени 9-мэ гъэцэкIэжьи́нхэр ашыкIоштых.

ИлэсигIу Программэм къы-щыгъэнэфагъ «офисы общей врачебной практики» зыфаIохэрэм афэдэу плы, Iэзэплэ-про-филактическэ учреждениехэм цIыфхэм IэпыIэгъу псынIэ зы-шарагъэгъотын алъэкIышт отде-ление 13 зэтырагъэпсыхъанхэу. Джащ фэдэу лъагъэкIотэшт де-мографием изытет нахьышIу шыгъэным епхыгъэ Иофтхьабзэ-хэм язэшIохыни. Ахэм зыкIэ ащыщ Адыгэ республикэ пери-натальнэ гупчэм епхыгъэ аку-шерскэ-консультативнэ гупчэ къызIэухыгъэныр.

КIэлэцIыкIухэм ыкIи ныхэм медицинэ IэпыIэгъоу арагъэгъо-тырэм хэгъэхъогъэным фэшI ахэм зыщIагъэхэрэ медицинэ учреждениехэм яматериальнэ-техническэ базэ зыкыгъэIэтыгъэ-ным миллион 214-рэ пэIуагъэ-хъанэу Программэм къыделъытэ.

Псауныгъэр къэухъумэгъэным исистемэ игъэкIэжьи́нкIэ Про-граммэм къыщыгъэнэфагъэ Иоф-тхьабзэхэм ащыщэу сыда непэ егъэжъагъэ е ухыгъэ хуыгъэу зигугу къэтшы́н тлэкIыштыр? Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Мини-стерствэ тызэрэщыгъэгъозагъэм-кIэ, республикэм ит къэралыгъо медицинэ учреждениехэм анахь ящыкIэгъэ оборудованиер ягъэ-гъотыгъэным ыуж итхы. Мы лъэ-хъаным медицинэ оборудованиеу Программэм хагъэуцагъэхэм ащыщхэр афашэфыгъэх ыкIи ачIагъэуцагъэхэу Иоф арагъашIэ Кошхьэблэ район гупчэ сымэджэ-шым, Красногвардейскэ район гупчэ сымэджэшым, Джэджэ район гупчэ сымэджэшым.

Программэм къызэрэдилъытэ-рэм тетэу, медицинэ учреждени-ехэм ашыкIошт гъэкIэжьи́н ыкIи гъэцэкIэжьи́н ИофшIэнхэр зыгъэ-цэкIэштхэр (ныкIошI объектхэр ухыжьи́гъэнхэри дыхэтэу) къы-хэхыгъэнхэмкIэ аукционхэр зэха-

шэгъагъэх. Министерствэм къыт-Iэклигъэхъэгъэ къэбарым къызэ-рщыгъэгъэщыгъэмкIэ, мы лъэ-хъаным медицинэ учреждение 13-мэ гъэкIэжьи́н ыкIи гъэцэ-кIэжьи́н ИофшIэнхэр ащэкIох. Ахэм ащыщхы Мыекъопэ район гупчэ сымэджэшым иприемнэ отделение игъэцэкIэжьи́н, Шэу-джэн район гупчэ сымэджэшым игъэкIэжьи́н, Адыгэбалэ дэт сы-мэджэшым ешылIэгъэн фэе Иоф-шIэнхэр (капитальнэу гъэкIэжьи́-гъэныр ыкIи реконструкция шIы-гъэныр), Мыекъопэ къэлэ кли-ническэ сымэджэшым, Мыекъопэ къэлэ поликлиникэр, Адыгэ рес-публикэ клиническэ сымэджэ-шым, нэмыкIхэри.

Программэу зигугу къэтшы́-рэм игъэцэкIэнэу илэсигIум къыклоцI Иоф зыдашIэштым ти-медицинэ учреждениехэм изытет хэпшыкIэу зэрехьокIынэу шыт.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.
Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан
Адыгэ республикэ клиническэ сы-мэджэшым цытырихыгъэх.

ПЕНСИЕХЭМКIЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

Сыдэуштэу бгъэфедэшта ны (унэгъо) мылкъур?

Сабый зилэ унагъохэм къэралыгъо IэпыIэгъу хэгъэхъожэ яты-гъэн гухэлъым телъытэгъэ ны (унэгъо) мылкъур 2007-рэ илэ-сым ищылэ мазэ къышыублагъэу Урысыем шагъэфедэ. Ар къаы-хыгъэным ехьылIэгъэ фитыныгъэ яI ятIонэрэ сабий къызфэхъугъэ (апIужьынэу къаызыхыгъэ) уна-гъохэм, джащ фэдэу сабытIу ыкIи ащ нахьыбэ зилэхэу ахэм къакIэлъыкIорэр къызыфэхъу-гъэхэм. Мыщ дэжъым къышыIо-гъэн фае ны (унэгъо) мылкъур зэгъогъу нахьыбэ къыуатынэу зэрэщымытыр.

Ны (унэгъо) мылкъур зытелъы-тэгъэ сабым ыныбжэ илэсигIу зыхьукIэ мы къыкIэлъыкIорэ Ио-фыгъохэм а мылкъур апIубгъэ-хъан уфит: унэ амалхэр нахьышIу шыгъэнхэм, унагъом ис сабий-хэм ащыщхэм гъэсэнэгъэ ягъэ-гъотыгъэным е ным ИофшIэным-кIэ пенсиеу къыратыштыр на-хьыбэ шыгъэным паче пенсием зэIуагъэкIэрэ Iахъу мылкъур хэлъ-хьагъэныр. Мы къэтIогъэ лъэны-къохэм ащыщэу зым е лъэны-къо зэфэшъхьафхэм ны (унэгъо) мылкъур апIубгъэхъан плъэкIышт.

Тызхэт 2011-рэ илэсым ны (унэгъо) мылкъур сомэ мин 365,7-м нэсыгъ. Ахьщэм кIуачIэу иIэр къызэрэIыхьэрэм елътыг-гъэу, илэсэ кIэс а мылкъур ин-дексация ашIы.

Ны (унэгъо) мылкъум ехьылIэ-гъэ Федеральнэ законуу «Сабый

зилэ унагъохэм хэгъэхъожэ шыкIэм тетэу къэралыгъо Iэпы-Iэгъу ятыгъэным ехьылIагъ» зы-филоу 2006-рэ илэсым тыгъэ-гъазэм и 12-м къыдэкIыгъэм игъэфедэн тешIэгъэ илэсэи 4,5-м къыкIоцI Адыгэ Республи-кэм шыпсэххэр унэгъо 1370-м ны (унэгъо) мылкъур зэрэпсаоу къызыфагъэфедат. А пчъагъэр зэкIэ къэралыгъо сертификат зра-тыгъэхэм япроцент 11,1-рэ мэхъу. ЗэкIэмкIи къэралыгъо Iэ-пыIэгъу ятыгъэным ехьылIэгъэ сертификат зылукIагъэр унэгъо 12363-рэ.

КъэтIогъэ пIалъэм къыклоцI Адыгеим шыпсэххэу къэралыгъо сертификат зратыгъэхэм ащыщ-хэу унэгъо 3195-м (яплIэнэрэ унагъо пэпчъ) ны (унэгъо) мыл-къур зэрэпсаоу е ащ шыщ Iахь агъэфедат. ЗэкIэмкIи ащ мыл-къоу пэIухьагъэр сомэ милли-ардрэ миллиони 6,2-рэ. Унэгъо 3170-м унэ амалхэр нахьышIу шыгъэнхэм сомэ миллиардрэ миллиони 5-рэ, унэгъо 22-м кIэлэцIыкIухэм гъэсэнэгъэ ягъэ-гъотыгъэным сомэ мин 847,9-рэ ыкIи унэгъуишым пенсием паче мылкъу зэIуагъэкIэгъэным сомэ мин 392,2-рэ апIуагъэхьагъ.

Сертификат зилэу зычIэ-сышт унэу къыщэфырэм, иунэе унэу ышIырэм (ыгъэкIэжьи́-рэм) ны мылкъур пэIузыгъахэ-рэм ПФР-м ичIыпIэ орган къы-рихьылIэн фэе документхэр агъэ-

нафэх УФ-м и ПравительствоIэ 2007-рэ илэсым тыгъэгъазэм и 12-м номерэу 862-рэ зытет уна-шъоу ышIыгъэмкIэ ны (унэгъо) мылкъур (ащ шыщ Iахь) унэ амалхэр ныхьышIу шыгъэнхэм зэрэпIуагъэххэрэ шыкIэм ехьы-лIэгъэ Шапхэхэу ыухэсыгъэхэм я 8 — 13-рэ пунктхэм. А Шапхэ-хэм я 6-рэ, я 8 — 13-рэ пунктхэм агъэнэфэрэ документхэм ягъусэу къырахьылIэ ны (унэгъо) мыл-къур халхьэхэ зычIэсыштхэ унэу къашэфыгъэр зиунаеу атхыгъэ цIыфым къыщэфыгъэ унэр серти-фикатыр къызыратыгъэм ишъхэ-гъусэ, исабыйхэм (ахэм ахэхьэх апэрэ, ятIонэрэ, ящэнэрэ ыкIи ахэм къакIэлъыкIохэрэр) атефэ-рэр зыфэдизыр гъэунэгъыгъэу унэр мэзыхым къыклоцI атего-шагъэу зэригъэпсыштым ехьы-лIэгъэ пшъэрылъэу тхыгъэ шы-кIэм тетэу зыфишIыжьи́гъэр ыкIи УФ-м изаконодательствэ зэ-ригъэнафэрэм тетэу гъэпсыгъэр:

— *ипотекэ чIыфэ ыгъэфедэ-зэ зычIэсышт унэр къыщэфы-гъэм е ышIыгъэмэ — Иофым къе-хьылъэкIыныгъэу хэлъыр зухы-рэ ужым;*

— *зыгорэкIэ иунэе унэ ышIы-гъэмэ е ахьыгъэ IахькIэ хэлэжэ-зэ аригъэшыгъэмэ — зычIэсышт унэр зытыхэрэ ужым;*

— *зыгорэкIэ кооперативым хэуцогъагъэмэ — сертификатыр къызэрэратыгъэм е ащ ишъхэ-гъусэ ахьыгъэ Iахъу ытын фаеи*

иаужырэ Iахь зытыжъыххэрэ ужым;

— *нэмыкIэу хъунхэм алъэ-кIыштыхэм ауж — Урысые Фе-дерацием ПенсиехэмкIэ ифонд ны (унэгъо) мылкъум телъы-тэгъэ ахьыгъэ зафитIупыцырэ ужым (Иофым къехьылъэкIы-ныгъэ хэмылъыгъэмэ ыкIи зычIэ-сыштхэ объектыр ытыгъэмэ);*

— *унэе псэолъышным тетэу зычIэсыштхэ унэу агъэпсы-гъэр сертификатыр зратыгъэ цIыфым, ащ ишъхэгъусэ, кIэлэ-цIыкIухэм (ахэм ахэхьэх апэрэ, ятIонэрэ, ящэнэрэ ыкIи ахэм къакIэлъыкIохэрэ кIэлэцIыкIу-хэр) зэдыраунэе мылкъоу мы-гъэпсыгъэмэ — Урысые Федера-цием ПенсиехэмкIэ ифонд ны (унэгъо) мылкъум телъытэгъэ ахьыгъэ зафитIупыцырэ ужым.*

Сертификат зилэхэу лытэны-гъэ зыфэтшы́ххэрэм агу къэдгъэ-кIыжьи́ тшIонгъу хэбзэнчъэ зе-кIуакIэкIэ ны (унэгъо) мылкъур ахьыгъэ Iэрылхъэу къаыхыгъэ-ным зыдырагъэхьыхынэу зэри-мыщыкIагъэр. Нэпэнчъэгъэ зе-кIуакIэ зезыхьэрэ фирмэ зэфэ-шъхьафхэм, цIыф зырызхэм зэ-кодзэныгъэ зыхэлэ схемэхэр агъэфедэххэу ны (унэгъо) мыл-къур ахьыгъэ Iэрылхъэ шыкIэкIэ къаыхыгъэным епхыгъэ фэIо-фашIэхэр шъуфагъэцэкIэнхэ алъэкIыштэу шъуагъэгугъэнкIи мэхъу. Ау ахэм зышъумыгъэ-гъапчI.

КъызэтынэкIыгъэ илэсым Адыгеим и Прокуратурэ ны (унэ-гъо) мылкъум игъэфедэнкIэ зра-хьэгъэ бзэджэшIагъэхэм япхы-гъэ Иоф 32-м яхьылIэгъэ уголов-нэ Иофи 3 къызэIуиыхыгъагъ. Лъы-хон ИофшIэнхэр макIох. ЗэкIэ а Иофхэм ахэшагъэхэм ифэшъо-шэ пшъэдэкIыжэ арагъэхьышт. Ау зэкIодзэкIо закIохэр арэп пшъэ-дэкIыжэ зыхьыштхэр, агъэпцIэ-гъэ цIыфхэри агъэпшынэштхы.

Иоф зыдашIэхэрэм законом те-лътэгъэ фитыныгъэу ялэхэр къэ-ухъумэгъэнхэм ыкIи бюджет мылкъур арамэгъэтыгъуным фэшI, ПФР-м и Адыгэ республи-кэ Къутамэ иИофышIэхэм зэпхы-ныгъэ дэгъу адыраIэу правэ-ухъумэкIо органхэм Иоф адашIэ. ЯшIуагъэу къытагъэкIырэм паче ахэм тафэраз.

Сертификат зилэхэу лытэны-гъэ зыфэтшы́ххэрэр, ны (унэгъо) мылкъум игъэфедэн шъудэмгыI. Шъуналэ тешъудз: индексация зэ-рашIырэм ишIуагъэкIэ, ны (унэ-гъо) мылкъур илэсэ кIэс нахьы-бэ мэхъу. 2007-рэ илэсым ар сомэ мин 250-рэ хуштыгъэмэ, тызыхэт илэсым сомэ мин 365,7-м нэсыгъ. Кыхьашт 2012-рэ илэсэми индексация ашIышт.

Джащ фэдэу мылкъур зэрэб-гъэфедэн плъэкIышт лъэныкъо-хэми ренэу ахэхьо. Енэгъуагъо кыхьашт илэсым ны (унэгъо) мылкъур сабий IыгъыпIэм кIэлэ-цIыкIур зэрэшаIыгъым ыуасэ тыгъэным пэIубгъэхъан плъэкIы-нэу агъэпсынIэ.

Арышъ, сакъыныгъэ къызы-хэжъугъаф! ГъэпцIахэм хьор-шэрыгъэу зэрахьэхэрэм зашы-шъуухъум!

ХЪАЦIЫКIУ Марин.
ПФР-м и Адыгэ республикэ
Къутамэ социальнэ тынхэм-кIэ иотдел ипаш.

ЧЫНАЗЫР Алый:

«ГъэщынэнкIэ уебэнынэу щытэп»

Илээсэу тызыхэтым пыкыгъэ мэзипшым кыкклоцI Адыгеим игьогухэм зэкIэмкIи хьугъэ-шIэгъэ 434-рэ къатехьухагъ, ахэм нэбгырэ 92-рэ ахэклодагъ, 512-мэ шьобжхэр атешагъэхэ хьугъэ. БлэкIыгъэ илээсым мыщ фэдэ иуахьтэ егъэпшагъэмэ, хэклодагъэр нэбгырэ 17-кIэ, шьобж зытешагъэ хьугъэр нэбгырэ 16-кIэ нахь макI. Арэу щытми, джыри узыгъэгущон щылэп, цыфым игугъу пшы зыхьукIэ а пчъагъэр макIэу пIон плъэкIыштэп. ГьогурькIоным ишапхьэхэм афэгъэхьыгъэ законхэм зэхьокIыныгъэхэр афашыгъэхэу, ахэр зыукъохэрэм пшъэдэкIыжьэу ахьырэр, тазырэу атырэр нахьыбэ хьугъэми, водителхэми лъэсрыкIохэми хьукъоныгъэу ашырэм кыщыкIэрэп. Ешъуагъэу рулым кIэлъырысых, скоростым кырагъэхьэу, ыпэкIэ кыкIырэ транспортым игьогу техьэх... Сыда ар зытешьухьэрэр? Хэта анахьэу мыщ зимысагъэ хэлыр? Сыдэуштэу ащ упэшIуекIомэ нахьышIуа? Мыхэр ыкIи нэмыкI упчIэхэр фэдгъэзагъэх АР-м и МВД ГИБДД-мкIэ и ГьэлорышIапIэ ипащэу джырэблагъэ агъэнэфэгъэ Чыназыр Алай.

жым еджапIэм имысагы хэлъыба?

— Шьыпкъэ, ащ фэдэ кы-хэмыкIэуи сIон слъэкIыштэп, ау... Инспекторхэм еджапIэхэр къакIухьэх, зэнэкьокьухэр, зэдэгущыIэгъухэр, нэмыкI Иоф-тхьабзэхэр ащызэхашэх. Ахэм сакъыпкырыкIыгъэ зэфэхьысыжь сшIымэ, кIэлэеджаклохэм гьогурькIоным ишапхьэхэр мыдэу зэрашIэхэрэр къэсIон слъэкIышт. Ары еджапIэм имысагъэ хэлъэу зыкIэсымылытэрэр. Мыщ дэжым зэкIэ нахьыжхэм тимысагъэ хэлъ. Тхьапшырэ зыщымыгъэнэфэгъэ чIыпIэм гьогур щызэпытчэу кыхэкIыра? Ар кыткIэ-хьухьэхэрэмкIэ щысэ дэгъоп.

— Алай, мы IэнатIэр оркIэ кIэп, гьэлорышIапIэм къэбгъээз-жыгъэ плони хьукъоныгъэ хьуштэп. Анахьэу уналэ зытеудзагъэу, илофшIэн кыз-щегъэжыагъэмкIэ тиздэгущыIэгъуи етэгъэжы.

— ЗэкIэмэ апэу кадрэхэм зэхьокIыныгъэхэр афэсшIыгъэх. Зыгорэ IузгъэкIыгъэу арэп. ИофшIэнэу агъэцакIэ-щтыгъэхэр зэблэхьугъэ хьугъэх, иIэнатIэкIэ дэкIоягъи къахэ-кIыгъ, нэмыкI шьыпкъэ фэгъэзагъэ хьугъэхэри ахэтых... Сэ сишIошIыкIэ, цыфым а зы Иофыр илээс 15 — 20 ыгъэ-цакIэу ыпэкIэ лъымыкIуатэмэ, ыгу элекIы, еззцы, неушырэ мафэм фэгүлэжырэп. Ащ пае кадрэхэр зэблэгъэуцу-кIыгъэх.

— ГьогурькIоным ишапхьэхэр зыукъохэрэм пшъэдэкIыжьэу ахьыщтыри, тазырэу арагъэтыщтыри нахьыбэ хьугъэ, бэкIэ нахь пхъашэу джы агъэ-пцынэх. Ащ ишIуагъэ къэкIуагъэу олыта?

— Гьогухэм атекIуадэрэм ипчъагъэ узыгъэгумэкIын Иофэу щыт, анахьэу тикIалэхэр зэрэклодхэрэр ары. Ауштэу-ми тилъэпккIэ тымакI. Ау гъэ-щынэнкIэ мы Иофым уебэны-нэу щымытэу кысшIошIы. Мары, гущыIэм пае, ешъуагъэу рулым кIэлъырысыр кыза-убыткIэ сомИ 100 тазыр кы-Iахьыштыгъ, нэужым а пчъагъэр 5000-м нагъэсыгъ, етIанэ чэщ-мэфэ 15-рэ милицием чIагъэ-сынэу ашIыгъ, илээсрэ ны-къорэм кышгъэжыагъэу илээ-си 5-м нэсэу рулым кIэлъы-рысын фимытэу иправэхэр Iахых. Ащ пае ешъуагъэу ру-лым кIэрытIысхьан шэн зи-Iагъэм хинэжыштыт. Джа зэрешьоштыгъэу ешшошт, фи-тыныгъэ имыIэуи IутIысхьашт. Ащ тазырэу кыIыпхьэрэм хэб-гъахьомэ е бгъэтIысымэ, лажэ зимыIэ иунагъэу зэрар кызы-фэлхьырэр. Цыфым еж кы-

гурыIон фае ифедэ мыщ зэрэ-хэмылгыр. Ащ фэд ныбжы-кIэхэри. Скоростышхо зэриIы-гъым кыхэкIыкIэ, автомаши-нэр фэмыгъэлорышIэу дихьы-хи лъэсрыкIо гьогум тет шIы-хьагъэр Iуихыгъ, автомобилри зэхикъутагъ. Ауштэу кьэлэ-кIоцIым щызекIорэр инспекто-рым изакъоу ыгъэсэщыштэп.

— Арэу щытми, авто-мобиль апч гъэушIу-цыгъэхэр зилэ авто-машинэр нахь макIэ шьушышъугъэ...

— Ары, ар кыддэхьугъ, ау бгъуитIумкIэ зытыратэгъэхь-хэм ыпэкIэ хэлъ апчым кы-тырагъапкIэу кырагъэжыагъ. Бжыхьэр макIо, кыхьаштыр кIымаф, пшагъо кызырэхьурэр нахьыб, мафэхэр кIакохэш, шIэхэу кьэумэзэхы, ауштэуми хэлъэгъыкIырэ макIэ, ежхэм апчхэри агъэушIуцIыжыых. Зыпари хэмылэгъукIэу ру-лым укIэлъырысэмэ сыдэуштэу узекIошт? Ар кызыгурагъэ-Iонэу фаехэп, анахьэу ныбжы-кIэхэм, ау ташIокIыштэп. Еж-хэм ашъхьэ пай тызфэгүлэрэр.

— НыбжыкIэхэм яте-мэ лъыбгъэкулатэмэ... Къоджэ псэуплэхэм, анахьэу район гупчэ-хэм, ныбжыкIэу адэс-хэр чэщырэ кьогупэ-хэм ащызэрэгъуохь, езэрэгъашьохэш, автомашинэхэмкIэ ско-ростышхо алыгъэу къа-чыхьэ, урам шъхьа-Iэхэм къащызэпчэх. А гумэкIыгъор зэрэ-щылэр хэткIи шъэфы-жьэп.

— Шьыпкъэ, а гумэкIыгъор сэри кысIагъэIэсыгъ, ащ фэдэ тхьаусыхэу кысахьы-лIэрэр макIэп. Ащ пае рейдхэр зэхэтэхь, Мыекъуапэ икIыхэзэ инспекторхэм район гупчэхэм дежурствэхэр ащахьых, ау, гухэкIми, ащкIэ а Иофыгъор дэгъэзыжыгъэ хьуштэп. Джы сотовэ телефонхэр щылэх, хэт-кIи шъэфоп зым адрэм рило-жызы инспекторхэр зэрэкло-хэрэр зэралъIэсырэр. Ахэр нэмысыхэзэ зэкIэри зэбгырэ-

кIыжышъ, зыпарэми зыкыи-гъэлъэгъожьырэп.

— О сыд фэдэ хэкли-пла адэ ащ хэплъа-гъорэр?

— Мыщ дэжым ны-тыхэ-ри, лIакъоу кIалэхэр кызэхэ-кIыгъэхэм янахьыжхэри, чIыпIэ зыгъэлорышIэжыным ипа-щэхэри, участковэхэри щы-зэделэжыныхэ фаеу сеплгы. НыбжыкIэхэм, кIэлакIэхэм, рулым кIэлъырысэхэ зыхьукIэ, зызэрагъэпсырэм лъыплъэгъэ-ныр унагъом кышгъэжыан фаеу сыдигъокIи сэлъытэ. Къуа-джэхэм цыф зэхэхьэхэр аша-шIыхэу, а Иофыгъом тегущы-Iэхэу кыхэкIы, ау ащ шIо-гъэшхо кытырэр. О уикIалэ изекIуакIэ чылэм зэхифынэу щытэп, оры дэгущыIэн фаер. НыбжыкIэхэм язакъоп, на-хьыжыIохэми шапхьэхэр кызымыдзэу, узытегушIэн фаеу бэ ахэтыр. Цыфым еж-ежырэу зэрымIожымэ, ин-спекторхэм, ГИБДД-м зыпари рашIэшъуштэп.

— Алай, кIэлэцIыкIоу гьогухэм атекIуадэрэр, шьобж зытешагъэ хьу-рэр макIэп. Ащ хэта нахьыбэу зимысагъэ хэплъагъорэр?

— Мыщ дэжым ны-тыхэ-хэр нахьыбэу сэгъэмысэх. Мы илээсым пыкыгъэ мэзипшым кыкклоцI кIэлэцIыкIухэр зы-хэфэгъэ аварие 27-рэ тигьогу-

хэм атехьухьагъ, ахэм нэбгы-ри 2 ахэклодагъ, 26-мэ шьобж зэфэшъхьафхэр атешагъэхэ хьугъэ. Бзылфыгъэр рулым кIэлъырысэу бэрэ авариехэр мэхьух. Ауштэуми бзылфы-гъэм пшъэрылэу иIэр бэ, ахэр ышъхьэ илэхэзэ сакъыныгъэм кышгъэбакIэш, тхьамыкла-гъор кышшэшы. Сэ сишIошIы-кIэ, амал иIэу бзылфыгъэм сабыим изещэн лъэхэунэ-жыныу щытэп.

— Ары шъхьаем, кIэлэ-цIыкIур е зихэхьогъур урамыр зыщыгъэнэфэ-гъэ чIыпIэм щызэпи-мычэу, еж зыщыфаем телъадэу, автомашинэр къеутэкIэуи кыхэкIы-ба, ари ны-тыхэм яза-къоу ялажыа? Мыщ дэ-

— Алай, зыуж шъуи-хьэрэ пстэури зэшIо-шъухьышъунэу тышъу-фэлъало, уахьтэ кы-хэбгъэкIи гущыIэгъу укызыэрэтфэхьугъэмкIэ тхьауегъэпсэу.

— Шьори тхьашъуегъэпсэу.
ДэгущыIагъэр
ХЪУТ Нэфэст.

Культурэ гупчэ дах

ТарихымкІэ тыкыкІызэ мэфэкІыр къитІотыкІышт. Чъэпыогъу мазэм, 1936-рэ ильэсым Мыекъяупэ апэрэ кІэлэцЫкІу (къэлэ) библиотекэр къышызэІуахыгъагъ. Тхылъ мини 3-м ехъу ифонд хэлъыгъ. Къэлэ парк кІоцІым дэтыгъ. Апэрэ директорэу илагъэр О. Волбенкэр ары. Хэгъэгъу зэошхом илъэхъан библиотекэр лъэшэу фыкъяуагъ, тхылъэу чІэлъыгъэхэри зэкІэ кІодыгъагъэх. 1945-рэ ильэсым ащ иІофшІэн пиджэжыгъ. 1946 — 1951-рэ ильэсхэм библиотекэм ипэцагъ А. Ерошенкэр. Зэо ужым игъорыгъозэ шылаклэр зтеуцожьыштыгъ. 1948-рэ ильэсым еджэпІэ залыр ыкІи абонементыр зэхашх. Тхылъ фондыр мини 10-м лыкІагъэхъагъ. Библиотекэм еІупшыгъэу гъзет эфэшъафхэр ыкІи журнал 12 фэдиз кыритхыкІыштыгъ, ильэсым тхылъеджэ мини 3-м нахыбэ ялагъ. Іофтхъэбзэ зэмылэужыгъохэр бэу шызэхашхыгъ — культурэ чІыпІэ гупчэ мэхъу.

1950-рэ ильэсым Мыекъяупэ къэлэ кІэлэцЫкІу библиотекэм Н. Островскэм ыцІэ къыфаусыгъ.

1960-рэ ильэсым унакІэу урамэу Комсомольскэм тетыгъэ унэу № 193-м мэкшъыжы, непэ ащ нѳѳыкІэ библиотекэр шыІ. Библиотекэм зегъэушъомбгъугъэнымкІэ, хажо егъэшыгъэнымкІэ лъэшэу зышІуагъэ къэІуагъэр Е. Корюгинар ары. Ильэс 33-м (1965-м къышегъэжъагъэу 1998-м нэс) пэццэныгъэ библиотекэм дызэрхыагъ. ОтделкІэхэр, ІофшІэпІэ амалхэр зэрагъэгъотыгъэх.

1976-рэ ильэсым Мыекъяупэ гупчэ къэлэ кІэлэцЫкІу библиотекэм Адыгэ хэку кІэлэцЫкІу библиотекэу Н. А. Островскэм ыцІэ еджэгъэх.

1986-м унакІэу Ветеранхэм яурамэу № 241-м тетым тхылъеджапІэр агъэкшъыжыгъагъ. ХэпшыкІэу лъэныкъо пстэуыкІи зІэтыгъ — коллектив дэгъу иІэ хъугъэ, отдлхэм япчъагъэ хажъхъуагъ, ІофшІэ-кІэ амалхэр дэгъоу къызІэкла-гъэхъагъэх.

Іоныгъом и 24-м, 1992-рэ ильэсым АР-м и Правительствэ иунашъокІэ хэку кІэлэцЫкІу библиотекэу Н. А. Островскэм ыцІэ шытым республикэ статус иІэ мэхъу, методическэ ыкІи координаци оннэ гупчэу Адыгеим ит биб-

лиотекэхэу сабыйхэм Іоф адз-зышІэхэрэмкІэ хъугъэ.

Библиотекэр непэ

Адыгэ республикэ кІэлэ-цЫкІу библиотекэр мы уахъ-тэм шъолъырымкІэ кІэлэ-цЫкІугъом игупчэ ин; зэрэ Адыгеу ис кІэлэцЫкІухэм зы шъолъыр къэбар ягъэгъоты-гъэным иамал, творческэ зэдэ-

ІорышІакІэм фэгъэсэгъэнхэм библиотекэ пэпчэ иІоф тегъэ-псыхъагъ. КІэлэцЫкІу рес-публикэ библиотекэм ильэс къэс нэбгырэ 13 500-рэ къычІа-хъэ. Итхылъ фонд ушъагъэ — **мини 110-м** нахыбэ мэхъу. Мафэ къэс цЫкІуи ини — нэбгырэ **530-м** ехъу къеуалІэ. Библиотекэм иІофшІэн техно-логиякІэхэм нахъ гъэшІэгъон ыкІи нахъ псынкІэ къашыгъ. Іофтхъэбзэ зэфэшъафхэр — кІэлэцЫкІу литературнэ мэфэкІхэр, зэнэкъокъухэр, ви-кторинэхэр, акциехэр, зІукІэ-гъухэр шызэхашх. Клуб зэмы-лэужыгъохэм Іоф щашІэ. А зэкІэмэ кІэлэцЫкІухэм, цыфы-кІэм япІун-гъэсэнкІэ мэхъанэ-шхо яІ.

МэфэкІ зэхыхэр

Шэклогум и 10-м, 2011-рэ ильэсым Адыгэ республикэ кІэлэцЫкІу библиотекэр зызэ-хашагъэр ильэс 75-рэ зэрэхъу-гъэр игъэкІотыгъэу шыагъэ-унэфыкІыгъ.

ЗиІофшІэн пшъэрылхэр шытхъу хэлъэу зэшІозыхырэ коллективэу зисэнэхъат фэ-шъыпкър юбилеим дахэу къынэсыгъ. Библиотекэм нэб-

гырэ 45-у шылажъэрэм ащы-цэу 32-р — библиотекэ Іо-фышІэх. Мыхэм ащыш нэбгы-рищымэ — Н. Пропастина, Р. КІыкІым, Т. Шевелевам шытхъуцІэу «АР-м куль-турэмкІэ изаслуженнэ Іо-фышІ» зыфилорэр къаратыгъ. Ильэс 75-рэ гъогур къэзыкІу-гъэ культурэ гупчэм къафэгъу-шІонхэу цыфыбэ къафэкІо-гъагъ АР-м культурэмкІэ ими-нистрэ игуадзэу Н. Василье-вар, АР-м лъэпкэ ІофхэмкІэ,

гъэнхэм тхылъыр яІэубытыпІэу библиотекэхэм дэгъоу Іоф зэрэдашІэрэр игуыцІэ къышы-хигъэщыгъ.

АР-м икІэлэцЫкІу библио-текэ ІофшІакІэм зэрэфІазэр, зэкІэ республикэм ит кІэлэ-цЫкІу библиотекэхэмкІэ еджэ-пІэ-гъэсепІэ гупчэу зэрэхъу-гъэр, ильэс 75-рэ гъогум ащ фэдэ амалхэр къызэртыгъэр къыІуагъ. Ини цЫкІуи шІэ-ныгъабэ зычІагъотэрэ библио-текэр гъэхъагъэхэр ышІызэ ыпкІэ лъыкІотэнэу, иколлек-тив чани лъэпытэнэу, тхылъ-еджабэ сыдигъуи яІэнэу къа-фэлъэуагъ.

КІэлэцЫкІу библиотекэм иІофшІэхэм ащыщхэу твор-ческэ гъэхъагъэхэр зІэхэм шытхъу тхылъхэр ыкІи рзэ-ныгъэ тхыгъэхэр аратыгъэх.

Урысые Федерацием куль-турэмкІэ и Министерствэ ыкІи Урысыем культурэмкІэ иІофы-шІэхэм япрофсоюз Шытхъу тхылъ къыфагъэшъошагъ 3. Къыздырмышым. АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Шытхъу тхылъ АРДБ-м идиректорэу Н. Пропасти-нам, еджэпІэ залым иІофы-

шІагъэм кІэух зэфэхысыжъхэр фашІыгъэх.

«Пока живет народ, будет жить и сказка» («Лъэпкыыр щІэфэ, пшысэри шыІэшт») зыфилорэмкІэ творческэ Іоф-шІэгъэ анахъ дэгъухэр зІэ-хэр дипломхэмкІэ, шІухаф-тынхэмкІэ къыхагъэщыгъэх. Ахэр — Нэшъукъое къоджэ библиотекэм ибиблиотекарэу (Теуцожь район) **З. КІыкІыр**, Тэхъутэмыкъое районымкІэ Инэм кІэлэцЫкІу библиоте-кэм иІофшІэхэу **В. Прибо-ровар** ыкІи **М. КІэлэбыир**, Кошхъэблэ кІэлэцЫкІу библиотекэмкІэ — **М. ЕмыкІым-рэ Н. Ахътаомрэ**.

Адыгэ республикэ кІэлэцЫ-кІу библиотекэм итхылъ фонд цыф лъэпкэ зэфэшъафхэм ялитературэ кІэн зыфэдэр къы-зыІотыкІырэ тхыгъэ дэгъубэ хэлъ. Ахэр къызыфагъэфедэхэ-зэ лъэпкыбэ зыщызэдэпсэурэ Адыгэ Республикэм мамырны-гъэ, зыкІыныгъэ, зегурыІоны-гъэ, лъытэныгъэ ильыным Іоф дашІэ. Мы темэр ары зыфэ-гъэхыгъагъэр ыкІи зытегу-шылагъэхэу къыщыраІоты-кІыгъэр шъолъыр семинарэу, мэфэкІым хэлъытагъэу, «Со-гласие сегодня — мир на-всегда: диалог культур в детской библиотеке» зы-филорэу зэхашъагъагъэм. Ащ мэфэкІ Іофтхъабзэм ипрограммэ зыригъэушъомбгъугъ. Семи-нарым иІофшІэн хэлэжъагъэх АР-м хэутын ІофхэмкІэ и Ко-митет итхъаматэу А. Шъхъэла-хьор, зэлъашІэрэ художник-модельерэу Ю. СтІашъур, мы библиотекэм иІофшІэхэм ащыщхэр ыкІи район библио-текэхэм къарыкІыгъэхэр.

МэфэкІым ехъулІэу биб-лиотекэм тхылъ къэгъэлъэгъон инэу «В семье единой» зы-филорэу Адыгеим шызэдэпсэурэ лъэпкыхэм якультурэ бай къы-зыІотыкІырэр шызэхашъагъагъ.

АРДБ-м идиректорэу Ната-лья Пропастина ипэублэ гу-щыІэ зэрэщыхыгъэунэфыкІы-гъэу, «ильэс 75-р библиоте-кэмкІэ охътэшхоп...», арышъ, культурэ шапхэм чанэу сы-дигъуи Іоф дзышІэрэ респу-бликэ кІэлэцЫкІу библиотекэм игухэлъышІухэр тапэкіи чанэу шыІэныгъэм шыпхырищын-хэу, ильэси 100 мэфэкІыр непэ фэдэу къэсынышъ, ягушІуагъо адедгощынэу тафэлъало.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтхэр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъэх.

ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкэгъухэм адырІэ зэ-пхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Коми-тет ипашъу А. Шъхъэлахьор, республикэ ыкІи район библиотекэхэм ядиректорхэр, къа-лэм дэт общеобразовательнэ еджапІэхэм якІэлэегъаджэхэр ыкІи кІэлэцЫкІухэр.

МэфэкІыр шІуфэс псалъэкІэ къызэлъуихыгъ Н. Васильевам. Тхылъыр сыдигъуи шІэныгъэ къэІуапІэу зэрэщытыгъэр, не-пи къызэрэнэжъырэр, кІэлэ-цЫкІухэр шыІэкІэ хабзэхэм, гъэспыкІэ-шыкІэхэм афэпІу-

шІэу М. Уджыхъум аратыгъ. АР-м культурэмкІэ и Мини-стерствэ и Диплом ыкІи шыт-хъу тхылъхэр къафигъэшъо-шагъэх А. Беджэлдым, рес-публикэ кІэлэцЫкІу библиоте-кэм идиректор игуадзэ, нотнэ-музыкэ литературэмкІэ отде-лым ипашъу Т. Колесник, биб-лиотекэ фондым иІофшІэ шъхъалэу Е. Стрельцовам.

Библиотекэм имэфэкІ дахэ творческэ шІыкІэм тетэу кІуа-гъэ. Республикэ зэнэкъокъоу адыгэ пшысэхэм атешыкІыгъэ сценарие анахъ дэгъумкІэ зэхашъагъэу, ильэсым Іоф зыда-

Къуаджэр еджапIэм рэгущо

Къуаджэу Адэмые дэт гурыт еджапIэу Къудаикъо Мурат ыцIэ зыхьырэр загъэпсыгъэр 2011-рэ илээсым итыгъэгъэзэ мазэ илээс 90-рэ мэхъу. ЕджапIэм ипчъэхэр къызызэуахыгъэ 1921-рэ илээсым къыщыублагъэу мыщ щеджагъэхэм цыф гъэсэгъабэхэр къахэкIыгъэх.

Адэмые еджапIэр апэ ублэпIэ, етIанэ илээсибл, нэужым гурыт гъэсэныгъэ зыщарагъэгъотырэр хъугъэ. Унэж цыкIум ар чIэтыгъэ нахь мышIэми, зифошIэн фэшъыпкыкIэ лэлэгъаджэу Iутыгъэхэр гүфэбэныгъэ хэлъэу кIэлэеджакохэм афыщыгъэх. Сыдыгъуи еджапIэр къахэзыгъэщыгъэхэр лъэпкIэ зэхэдз зэрэчIэмылгыгъэр ары. Сыда пIомэ къуаджэм игъуэнгъу къуытырхэм ащыпсэурэ лъэпкIэ зэфэшъхъафхэм къахэкIыгъэ кIэлэцIыкIухэр мыщ еджако къакоштыгъэх, лъытэныгъэ зэфашIыжъэу зэхэтыгъэх. Джыри зы щысэ — илээс 50-м ехъугъэу Васюринскэ еджапIэм зэкъошныгъэ пытэ дырIэу мэфэкIхэр здыхагъэуэфыкIых, кулгурэр агъэбай.

— ТиеджапIэ илээс зэкIэ-лъыкIохэм гъэхъагъэу ышIыгъэхэм къэралыгъом осэшIу къафишIыгъ, — къеуатэ Адэмые гурыт еджапIэм идиректорэу Оркъжъэкъо Юрэ. — Республикэм илээпкIэ еджэпIэ 4-мэ ащыщэу 1994 — 1995-рэ

илээс еджэгъум проектэу «Юнеско» зыфиорэм хэхъагъ. Всероссийскэ зэнэкъокъоу «Илээсым иеджапI» зыфиорэм 1997-рэ илээсым илаурат хъугъэ. КъытIэхъухъэрэ лIэужхэм яегъэджэн ыкIи япIуныгъэ-гъэсэныгъэ Iоф еджапIэм дэгъоу зэрэщызэхачэрэм фэшI 2001-рэ илээсым «Адыгейм и Щытхъузехъ» зыфиорэ медалыр къыфагъэшъошагъ.

Джащ фэдэу, IофышIэ IэпIасэу джыдэдэм еджапIэм Iутхэм директорым ягугъу къышIыгъ. КIэлэегъэджэ 24-м щыщэу нэбгыри 8-мэ апшъэрэ, 10-мэ апэрэ категориер ялэх. Зэуж итэу илээситIум лъэпкIэ проектэу «Гъэсэныгъ» зыфиорэм хэлъжъагъэх ыкIи теклоныгъэ къыдзыхыгъэхэ кIэлэегъаджэу Анцокъо Марыетрэ ежэ еджапIэм ипащэу Оркъжъэкъо Юрэрэ сомэ мини 100 зырыз къаратыгъ.

Творческэ ухъазэрыныгъэ дэгъу кIэлэегъэджэ купым зэрэIэкIэлъыр къеушыхъаты республикэ, район олимпиадэ-

хэм, научнэ конференциехэм хагъэуэфыкIырэ чIыпIэхэр якIэлэеджакохэм къызэрэщыдахыхэрэм, ЕГЭ-р мыдэуэ зэрэтырэм.

ШIукIэ агу къэкIыжъых кIэлэегъаджэу мыщ Iоф щызышIагъэхэу Набэкъо Ибрахимэ, Гъомлэх Пшыкбанэ, Лышэ Шамсудинэ, КIубэ Щэбанэ, Оркъжъэкъо Александрэ (Мус-лымэт).

НыбжыкIэхэм щысэшIу афэхъунхэм, ашIэнхэм пае илээс зэкIэлыкIохэм еджапIэм щеджагъэхэу, шIэныгъэм гъэхъагъэхэр щызышIыгъэхэм, лъэныкыо зэфэшъхъафхэмкIэ щытхъуцIэхэр къызыфагъэшъошагъэхэм якъэбархэр къафалуатэх. Ахэр Азэмэтэ Мин-Къутас, Басный КъэпIлан, Гъомлэх Хъатжыкыу, ЯкIэкъо Александр, Даур Хъазрэт, Тамбий Джантыгъ, Азэмэтэ КъэпIлан, Шъхъэпэцэ Мин, Къудаикъо Мурат, Бэгъырэкъо Хъазрэт, Лышэ Адам, Оркъжъэкъо Рэщыд, Тхъагъэпсэу Галин, Къэлэшъэо Аслъан, нэмыкIэхэри.

Адэмые икIэлэпIугъэхэм ащыщых кадрэу офицерхэу Бэгъырэкъо Кимэ, Чыназыр Алий, Михаил Водолазкиныр, Оркъжъэкъо Александр, Шыхъэ Аслъан. Непэ Адэмые гурыт еджапIэр техническэуи, материалнэуи зэтэгъэпсыхъагъ. Ау гумэкIыгъоу ялэр рагъэджэштхэм япчъагъэ нахь макIэ зэрэхъурэр ары. Зэгорэм нэбгырэ 600-м ехъу чIэсыштыгъэу къашIэжымэ, джы непэ а пчъагъэр нэбгыри 128-м нэсэу къеIыхыгъ. Анахьыбэу алъытэрэ классым кIэлэеджэ-кIо 21-рэ ис. Мыгъэрэ илээс еджэгъум кIэлэцIыкIу 11 къычIэхъагъэр, къэкIошт илээсым нэбгыри 7, пэшIорыгъэшъэу къызэралытагъэмкIэ, еджэ-кIуи 3—4 къызыщычIэхъащт уахъти къэсышт.

ХэзгъэуэфыкIымэ сшIоигъу илээс 30-м къыкIоцI кIэлэегъэджэ купым кIэхэр къызэрэхъахъагъэхэр. НыбжыкIэхэм IофшIэпIэ чIыпIэ зэрамыгъотырэм ари изы Iофыгъу. Илээси 5—7-кIэ узэкIэлэбжы-

мэ, ныбжыкIэхэу нэбгыриш ныIэп къылухъанэу хъугъэр: Едыдж Фатим, Чэтэо КъэпIлан, Бэгъырэкъо Зарем.

Пуныгъэ IофшIэнымкIэ еджапIэм идиректор игуадзэу Чэтэо Людмилэ къызэриIуагъэмкIэ, гурыт еджапIэм имэфэкI дакIоу, мыщ щызэхашъгъэ кIэлэцIыкIу организациеу «Насыш» зыфиорэм Iоф зишIэрэр илээс 20 зэрэхъурэри хагъэуэфыкIышт. КIэлэцIыкIухэм япсауныгъэ икъэухъумэн, экологием, шэн-хэбзэ зэхэтыкIэхэр къэгъэнэжыгъэнхэм фэIорышIэрэ Iофтхъабзэхэр а организацием егъэцакIэх.

Къоджэдэсхэми, Адэмые еджапIэм Iоф щызышIэхэрэми мы уахътэм мэфэкIым зыфагъэхъазыры, тигушыIэгъухэм къызэралытагъэмкIэ, хъакIэхэр къырагъэблэгъэнхэш, игъэкIотыгъэу ар хагъэуэфыкIын гухэлъ яI.

ИгъэхъагъэхэмкIэ къахэщэу, джыри илээсыбэрэ еджапIэм Iоф ышIэнэу тыфэлъало!

Неушрэ мафэм илээгъоухэщых

Адэмые кIэлэцIыкIу IыгъыпIэр зычIэтыр унэж цыкIу. ИтеплэкIэ сыд фэдэрэ шапхэхэм адимыштэми, ти-

лъэпкIэ ишэн-хэбзэ зэхэтыкIэхэр зэрэщылбагъэкIуатэхэрэр узэрэчIахъэу нэм къыкIедзэ.

IыгъыпIэу «Красная шапочка» зыфиорэм тызынэсым, кIэлэцIыкIухэм ясыхъат чыегъу тытефагъ, ахэм тадгущыIэнэу хъугъэп. КIэлэпIоу Бэгъырэкъо Фатимэ гушыIэгъу тыфэхъугъ. Унэм итеплэу анахь дгъэшIэгъуагъэм ыныбж тигъэгумэкIэу тыкIэупчIагъ.

— Илээс 50-м къызэрэшIокIыгъэр сэшIэ, — къеуатэ ащ, — сыда пIомэ сэ сызэцIыкIум мыщ сыкъакоштыгъэ, ыныбж шпыпкIэр къэсонэу сшIэрэп. Ау къызэхэоным ищынагъо шъхъащытэп, лъэпсэ пытэ иI. Зэгорэм колхозым иеу щытыгъ. Джы мары къытпэмычыжъэу, кIэлэцIыкIу IыгъыпIэр зычIэтышт унэшхоу джырэ лъэхъаным диштэрэм ишIын рагъэжъагъ.

Мыщ купитIоу гошыгъэу сабий 27-рэ щалыгъ. Непэ тыди щыIофыгъом, сабийхэм апае чIыпIэхэр зэримыкIухэрэм, мы къуаджэри щухъагъэп. Джыдэдэм чэзыум кIэлэцIыкIу 20-м ехъу хэт.

Адрэ кIэлэцIыкIу IыгъыпIэ-

хэм афэдэу мыщи мэфэкIхэр щыхагъэуэфыкIых. Ахэм адакIоу Iофтхъэбзэ гъэшIэгъонхэр щызэхашъх. Сабыйхэр неушрэ мафэм илээгъоухэщхэу зэрэщытхэр къагурыIозэ, адыгэ лъэпкыым ишэн-хэбзэшIухэр яцIыкIугъом къыщегъэжъагъэу зэрахалъхъащтхэм кIэлэпIухэр ыуж итых. Кушъэхапхэр зэрэрагъэкIокIырэр ашIогъэшIэгъон дэдэу сабийхэр еплых. Джащ фэдэу «лъэтегъэуцор», «нысэищыжыр», нэмыкIхэри арагъэлэгъух. А зэпстэури сурэтхыгъэу IыгъыпIэм чIэлъхэм къаушыхъаты.

Зигугъу къэтшIырэ кIэлэцIыкIу IыгъыпIэу N 25-м Хъуажэ Анжелэ ипащ. IэнатIэр зигъэцакIэрэр бэшIагъэп, ау фэлъэ-кIыштыр зэкIэ ешIэ. КIэлэпIоу цIэлэжъэх Бэгъырэкъо Хъаныетрэ Дэгужыте Светланэрэ. Чэтэо Людмилэ музыкэр арегъэхы.

Хъаныет ыныбжэ илээс 50 зэрэхъурэмкIэ илээс 27-рэ зы-

дэлэжъэгъэ коллективыр фэгущо. Псауныгъэ пытэ иIэу, игупсэхэм адатхъэу щыIэнэу, шIу ылэгъурэ сабийхэм бэрэ ахэтынэу фэлъалох.

КIэлэцIыкIу IыгъыпIэм нытыхэм якомитетэу щызэхэщэгъэм чанэу Iоф ешIэ. Ащ хэтхэм яIо зэхэлъэу Iофыгъохэр зэшIуахых, гъэцэкIэжыынхэр унэм рашIылэх, мэфэкIхэр рагъэкIокIынкIэмкIэ ищыкIэгъэ джэгъуалъэхэр, шIухъафтынхэр къащэфых.

Сабыйхэр IэшIоу агъэшхэнхэм пцэрэхъакоу Къудаикъо Замирэ фэгъэзагъ. Ахэр непэ цэ агъашхэх. Тхъу, хъаджыгъэ зыфэпIоштхэр фермерэу Чыназыр Эдик къаретых.

Джащ фэдэу Адэмые кIэлэцIыкIу IыгъыпIэм имафэхэр рекIокIых.

Сурэтым итыр: **Бэгъырэкъо Хъаныет кIэлэцIыкIухэм «кушъэхапхэр» арегъашIэ.**

НэКIубгъор зыгъэхъазырыгъэр IЭШЫНЭ Сусан.

НЫБЖЫКІЭХЭМРЭ ШУНЫГЪЭМРЭ

Шылыныгъэм шэн-хэбзэ уцугъэхэр шызеыхэгъэнхэм, плуныгъэмкІэ амалышлұхэр къэзытырэ Іофыгъохэр гъэцкІэгъэнхэм афэші Адыгэ Республикэм физкультурэмкІэ ыкІи спортымкІэ и Комитет зэхищэгъэ зэнэкъокъум икІэ-уххэр зэфэхысыжыгъэх. ТекІоныгъэр къыдзыыхыгъэхэм тыгуасэ афэгушлуагъэх, ахъцэ шлухафтынхэмрэ щытху тхылъхэмрэ аратыжыгъэх.

Анахь дэгъухэм афэгушлуагъэх

Адыгэ Республикэм физкультурэмкІэ ыкІи спортымкІэ и Комитет итхьаматэу Хьасанэкъо Муратэ зэнэкъокъоу зэхащэгъэм районхэмрэ къалэхэмрэ спортымкІэ япашэхэр чанэу хэлэжыагъэху зэлукІэм къыщилуагъ. Мыхъо-мышлагъэхэр зезыхъэрэ ныбжыкІэхэр нахь макІэ шыгъэнхэм, полицием щатхыгъэ кІалэхэм Іоф адэшІэгъэным спортымкІэ пашэхэр, тренер-кІэ-лэгъаджэхэр зэрэхлажэхэрэм шлуагъэ къеты, ау ащ уегупсэ-фылІэ хуыштэп.

Адыгэкъалэ иадминистрация ныбжыкІэ ІофыгъохэмкІэ, физкультурэмкІэ ыкІи спортымкІэ

иотдел, пашэр ХьакІэгъогъу Казбек, апэрэ чІыплэр фагъэшшо-шагъ. Тэхьутэмкыое районым, пашэр Зэрамыку Руслұан, ятІонэрэ, Теуцожь районым, пашэр Хьабэху Адам, ящэнэрэ чІыплэхэр аубытыгъэх. Тренеру Къэлэшгъэ Аскэри шлухафтын фашыгъ.

Зэхахъэм плуныгъэ Іофыгъохэр къыщалэтыгъэх. Ащ фэгъэхыгъэу Хьасанэкъо Мурат, Ирина Манченкер, Сергей Двойниковыр, Зэрамыку Руслұан, Агъырджэнэкъо Аслұан, ХьакІэгъогъу Казбек, нэмыкІхэри къышыгушылагъэх.

Сурэтыр зэхахъэм къыщытырахыгъ.

УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Адыгеир ашІогъэшІэгъон зышІырэр

ХьакІэмызэ Аслұанрэ Сергей Кутасовымрэ ушум тегушылэх.

«Адыгэ макъэм» къызэрэхиутыгъагъэу, Урысые Федерацием традиционнэ ушумкІэ ичемпионатрэ ныбжыкІэхэм язэнэкъокъурэ Мыекъуапэ щыкІуагъэх. Адыгэ Республикэм испортсменхэм дышгъэ медалэу 32-рэ, тыжынынэу 26-рэ, джэрзэу 18 зэлукІэгъухэм къащыдахыгъэх.

ин къызыхыгъафи, зэкІэлъыкІоу щэгъогогъо зэбэнырэр алырэгъум тыридзагъ. КІуачІэмрэ къулайныгъэмрэ зэригъэфедэхэрэр Кобл Якъубэ, Владимир Васильченкэм, Сергей Кутасовым агъэшлагъоу тырихылагъ.

— Аслұанбэч спортсмен лъэшхэм зэрашыщым дакІоу цыфышлу, — къыталагъ ХьакІэмызэ Аслұанрэ Владимир Васильченкэмрэ.

Хьатхьоху Адамрэ Къошк Азэматрэ яІэпІэсэныгъэкІэ текІоныгъэр къыдахыштыгъэу зыгорэхэм алъытэштыгъэми, тибатыхэм спортым зэрэфэшпыккэхэр къагъэлэгъуагъ. А. Къош-

Урысые Федерацием традиционнэ ушумкІэ ифедерации, Адыгэ Республикэм физкультурэмкІэ ыкІи спортымкІэ и Комитет Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомеркІэ иинститут зэнэкъокъур шызэхащэгъ. Спортсмен 300 фэдиз медалхэм афэбэнагъ.

Ростов, Омскэ, Псков, Кемерово, Волгоград, Белгород, Мурманскэ, Пермь, Сыктывкар, нэмыкІ къалэхэм бэнакІохэр къарыкІыгъагъэх. Къэбэртгэ-Бэлыкъарым, Дагъыстан, Чэчэным, Краснодар ыкІи Ставрополь крайхэм, Адыгеим яспортсменхэри зэлукІэгъухэм чанэу ахэлэжыагъэх.

зэрэбгъэфедэшт шыкІэм, нэмыкІ къэгъэлэгъонхэм афэгъэхыгъэ зэнэкъокъухэри гъэшІэгъоныгъэх, тиспортсменхэм медалхэр зэлукІэгъумэ къащыдахыгъэх. Дзэгъэштэкъо Радимэ ятІонэрэ чІыплэр зэлукІэгъухэм къащыдахыгъ, къэкІошт зэнэкъокъум дышгъэ медалхэм ащыфэбанэ зэрэшІогигъор къытилуагъ.

Италием кІоштхэр

Европэм традиционнэ ушумкІэ изэнэкъокъу Италием тыгъэгъазэм и 2-м къыщызэлухышты. Ащ хэлэжыэштхэр Мыекъуапэ шызэхащэгъэ хэгъэгъу зэлукІэгъухэм къащынафэгъэх.

Адыгэ Республикэм ихэшпыкІыгъэ командэ итренер шхьалэу Владимир Васильченкэм къызэрэтилуагъэу, Урысыем ихэшпыкІыгъэ командэ тиспортсмени 8 аштагъ. **СтІашъу ИсІьамэ, Армен Норсоям, Нисредин Разахановым, Роберт Мирзоян, Ульяна Канатовам, Хьатхьоху Адамэ, Татьяна Буклей Италием кІонхэу загъэхъазыры.**

Адыгэ Республикэм гъэсэнныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ и СДЮСШОР иди-ректорэу ХьакІэмызэ Аслұан къытфилотагъэм тигъэгъушлуагъ. Спорт еджапІэу ар зипащэм ушумкІэ ныбжыкІэхэр шагъасэх. А. ХьакІэмызэм зэрилгытэрэмкІэ, КъокІыплэм къыщегъэгъэ спорт лъэпкхэм тикІэлэеджакІохэр нахьышІоу ахэщэгъэнхэм фэшІ спорт зэнэкъокъухэр тиреспубликэ зэрэщызэхащэхэрэм шлуагъэ къеты.

Зэнэкъокъум исудья шхьалэу Сергей Кутасовым Мыекъуапэ

Къуныжъ Аслұанбэч (сэмэгумкІэ щыт) мэбанэ.

зэлукІэгъухэр зэрэщыкІохэрэм осэ ин къаритыгъ, зэхэщакІомэ лъэшэу зэрафэразэр къыхыгъэщыгъ. СССР-м изаслуженнэ тренеру Кобл Якъубэ ушумкІэ зэнэкъокъум еплъызэ хэшэтыкІыгъ. Адыгэ бэнакІэм, боксым, нэмыкІ спорт лъэпкхэм къахыгъэ шыкІэхэр ушум зэрэщэгъэфедэхэрэм къытегушылагъ. Спортым цыфыр зэриплурэм, гухэлъэу иІэр къыдэхуным фэшІ шапхэмэ адиштэрэ амалхэр бэнакІохэм зэрагъэфедэхэрэм къыщытхуыгъ.

Лыгъэр яшапхь

Адыгеим ибэнакІохэр зэлукІэгъухэм зэрахлажэхэрэм тІогъэшІэгъонэу тылтыплъагъ. Къуныжъ Аслұанбэч бэнэгъур шлуахыгъэ лыгъэ шпыпкэ алырэгъум щызэрехыагъ. Гуетыныгъэ

кыр алырэгъум зыщытехьаным рэхъатныгъэ къызыхыгъафэщыгъ. Бэнэгъур зыригъажэкІэ псынкІэу зэрэгупшысэрэр тлэгъуштыгъ.

ЕплъыкІэхэр

Пермь, Ростов, Налшык, нэмыкІхэм къарыкІыгъэхэм гушыгъу тафэхуыгъ. Александр Ка-чаевыр тренер, апэрэу Адыгеим къэкІуагъ. Тыкъэзыуцухъэрэ ду-наир шІогъэшІэгъон, зэхэщакІомэ гъунэ имыІэу афэраз. Адыгэ къэшъуакІохэр апэрэу ыльэгъугъэх, ыгъэшІэгъуагъэх.

Тиреспубликэ шІукІэ языгъэшІэрэ спорт зэнэкъокъухэр тикъалэ нахьыбэрэ шызэхащэхэ зыхуыкІэ, республикэм ищытху зыІэтышт. Спорт лъэпкэ къызырыкІоу традиционнэ ушур щытгъ. НыбжыкІэмэ ар зэрэшІогъэшІэгъоныр, плуныгъэ мэхъанэу иІэр тапэкІи къэтІотэшт.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбий.

ЗэхэщакІомэ
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КъыдзыгъэкІырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкэ ІофхэмкІэ,
ІэкІыб къэралхэм
ашыпсэурэ тилъэп-
къэгъухэм адырлэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи къэбар жъу-
гъэм иамалхэмкІэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шхьалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шхьалэм иапэрэ
гуадзэр
АУЛБЭ Руслұан**

**Редактор
шхьалэм
игуадзэр —
пшгъэдэкІыжъ
зыхьырэ
секретары
ХЪУРМЭ Хъусен**

**ПшгъэдэкІыжъ
зыхьырэ
секретары
НЭПШЭКЪУЙ
Заур**

**Редакциер
зыдэшІыр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшгъэдэкІыжъ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэльы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темуыр-Кавказ
чІыплэ гъэоры-
шлал, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр

4383

Индексхэр

52161

52162

Зак. 2757

Хэутыным

ушчыкІэтхэнэу щыт
уахътэр

Сыхъатыр 18.00

ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахътэр

Сыхъатыр 18.00